

29.11.2016

Vp/3

3 Jalankulkijan kantakaupunki (a-asia)

Pöydälle 22.11.2016

HEL 2016-011208 T 08 00 04

Ksv 4465_1

Päätösehdotus

Kaupunkisuunnittelulautakunta päättää

- hyväksyä liitteen 1 mukaisen, 22.11.2016 päivätyn, kantakaupungin jalankulkupainotteisten katujen muodostaman verkon yksityiskohtaisemman suunnittelun pohjaksi
- merkitä tiedoksi raportin Jalankulkijan kantakaupunki, liite 2

Tiivistelmä

Tavoitteena on jalankulkuympäristön vahvistaminen kantakaupungissa kaupungin strategisten tavoitteiden ja yleiskaavan (kaupunkikaava) tavoitteiden mukaisesti.

Työssä on luotu kriteerit kantakaupungin jalankulkupainotteisen verkon muodostamiselle. Kriteereiden pohjalta on muodostettu kantakaupungin jalankulkupainotteisten katujen verkko.

Esittelijän perustelut

Raportti: Jalankulkijan kantakaupunki ja liitteessä (1) esitetty kantakaupungin jalankulkupainotteisten katujen muodostama verkko edesauttavat mm. seuraavien kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

- Julkisen kaupunkitilan käytettävyyttä kehitetään muun muassa esteettömyyttä ja turvallisuutta edistämällä
- Jalankulku- ja pyöräilyverkostojen jatkuvuutta ja turvallisuutta parannetaan
- Priorisoidaan joukkoliikenteen, kävelyn tai pyöräilyn osuutta nostavia liikennehankkeita.

Nyt laadittu työ on yleiskaavan tavoitteiden mukainen. Yleiskaavan mukaisesti työ pyrkii tukemaan pää-, kokooja- ja kauppatujen sekä yleiskaavaan merkittyjen tärkeiden kävely-yhteyksien varsilla sekoituneen rakenteen lisäksi kaupunkirakenteelle ominaisten katutilaan avautuvien ensimmäisten kerrosten palvelu-, liike- ja toimitiloja.

Työ on laadultaan periaatteellinen. Yksityiskohtaisia suunnitelmia laadittaessa yritysvaikutusten arviointi otetaan mukaan päätöksentekoon.

Työn kuvaus

Työssä on otettu lähtökohdaksi ajatus jalankululle tärkeimpien kantakaupungin katujen muodostaman verkon määrittelemisestä ja kehittämisestä. Kadut olisivat useasti oman alueensa keskuksia; "sydämiä" tai em. katuja yhdistäviä katuja. Verkon tuomalla jatkuvuudella korostetaan myös jalankulun asemaa liikennemuotona. Selvityksessä esitetyt kadut olisivat jalankulkupainotteisia, ts. kaduilla on myös muita liikennemuotoja tilanteen mukaan.

Tämä työ on tehty kehittämällä ensin kriteerit jalankulkupainotteisilta kaduilta vaadittavilta ominaisuuksilta. Jalankulkupainotteisten katujen muodostaman verkon määrittäminen on tehty em. periaatteita soveltaen maastokäyntein, viraston sisäisin keskusteluin ja katujen ominaisuuksia analysoimalla.

Raportissa on myös tarkasteltu yleisellä tasolla keinoja ja tavoitteita jalankulkuolosuhteiden parantamiseksi sekä esimerkkejä eri kaupungeissa kehitetyistä järjestelmistä.

Oleellista on, että esitetyllä jalankulkupainotteisten katujen verkolla tulee pyrkiä kaupunkisuunnittelun keinoin pitkäjänteisesti parantamaan jalankulkijan asemaa ja jalankulkuympäristöä.

Näin luotaisiin vähitellen, ehkä 20 - 30 vuoden kuluessa kantakaupunkiin jalankulkupainotteisten katujen verkko, jossa jalankulku olisi monin tavoin nykyistä miellyttävämpää paremman jalankulkuilatarjonnan, kulun helppouden, turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta.

Jalankulkupainotteisten katujen kriteerit

Seuraavassa on listattu kriteerejä, joiden perusteella on arvioitu kadun ensisijaisuutta kaduksi, jolla jalankulkuolosuhteita parannetaan kun tavoitteena on muodostaa kantakaupungin ruutukaava-alueen jalankulkupainotteisten katujen verkko.

Kadun kaupunkirakenteellinen asema

Kadun asema kaupunkirakenteessa verrattuna alueen muiden katujen asemaan

- kadun sijainnin keskeisyys suhteessa alueen asunto-, työpaikka- ja muiden kortteleiden sijaintiin (suhteessa käyttäjä-kunnan sijaintiin)

- kadun luontainen sijainti jalankulkukatuna, yhteys joukkoliikenteen terminaaliin, asemalle tai pysäkillä (matkojen määräpaikkojen sijainti)
- kadulla sijaitsevat katua jaksottavat (myönteisen merkityksen omaavat) aukiot, torit yms. paikat verrattuna "kilpailevan" kadun varrella oleviin (kadun vetovoimaa lisäävät tekijät)
- kadun yhdistyvyys verkollisesti toiseen jalankulku-potentiaalia omaavaan katuun (katujaksojen yhdistyvyys verkoksi) ja kadun yhdistyvyys muuhun jalankulun reitteihin.

Kadun varren toiminnot

Kadun nykyisten toimintojen houkuttelevuus (attraktiivisuus, potentiaali) jalankulkua edistävänä tekijänä verrattuna alueen muiden katujen toimintojen houkuttelevuuteen

- kaupat, erityisesti kivijalkakaupat
- muut toiminnot, koulut, harrastustoiminnot yms.
- toimintojen monimuotoisuus, - kadun mittakaava ja kadun identiteetin voimakkuus.

Liikenteelliset tekijät

- kadun merkitys eri liikennemuodoille
- kadun merkitys jalankulkuväylänä
- kadun merkitys muiden liikennemuotojen kulkuväylänä, pyöräilyn, joukkoliikenteen ja ajoneuvoliikenteen väylänä.

Ympäristölliset tekijät

Kadun nykyisten jalankulkuolosuhteiden taso suhteessa tavoitetasoon

Liikenteelliset tekijät:

- liikenneperäisten jalankululle haitallisten melu-, ilmanlaatu- ym. ongelmien esiintyminen.

Ympäristölliset tekijät:

- kaupunkikuvan mielenkiintoisuus, luonnon elementit, kadun korkeussuhteet, materiaalit, aurinkoisuus, valaistus, detaljointi ja viimeistely turvallisuus, esteettömyys, miellyttävyys ja mikroilmasto.

Jalankulkupainotteisten katujen verkko

Liitteessä 1 on esitetty kantakaupungin jalankulkupainotteisten katujen verkko siten, että tärkeimpänä kriteerinä on katujen keskeinen asema kaupunkirakenteessa suhteessa alueen asunto-, työpaikka- ja muiden kortteleiden sijaintiin.

Tässä työssä rajoitetaan ns. kivikaupungin jalankulkuun. Ranta-alueiden jalankulun yhteydet ovat tämän selvityksen taustalla siten, että näiden verkkojen välillä tulee olla yhdistäviä linkkejä.

Yhteydet joukkoliikenteeseen ovat tärkeitä koska vähänkin pidemmällä jalankulkumatkoilla jalankulku muodostaa joukkoliikenteen kanssa toisiinsa tukevan matkaketjun.

Katujen jaksottuminen eri tavoin (aukiot, puistikot ja merkkirakennukset) on myös tärkeää, samoin kuin verkon jatkuvuus, ts. katujaksojen yhdistyvyys verkoksi.

Jos kadun varren toimintojen runsaus (kivijalkakaupat, koulut julkiset palvelut) yhdistyy edellä mainittujen tekijöiden kanssa, kadulla on hyvät edellytykset jalankulkuympäristönä.

Tässä esitetty verkko on vain osa kantakaupungin jalankulkuympäristöä. Jalankulku kuuluu jokaiseen matkaan ja siten jalankulkuympäristöä on kaikkialla, sen laadusta on aina pidettävä huolta. Kaikki jalankulun ympäristöt ovat tärkeitä.

Johtopäätöksiä

Tärkeimmän liikennemuodon jalankulun suunnitteluun tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Tätä työtä tehtäessä on konkretisoitunut se että kaikilla muilla liikennemuodoilla on erityissuunnittelijansa. Jalankululla ei ole. Jalankulutilan suunnittelu jää helposti, kävelykeskustaa lukuun ottamatta, toisarvoiseen asemaan. Jatkossa tulisikin selvittää miten jalankulkuun liikennemuotona ja jalankulkuun sosiaalisena toimintona voitaisiin kiinnittää riittävää huomiota ja miten kaupunkisuunnitteluviraston omaa työtä asiassa organisoidaan. Yleismaailmallinen kehitys suurimmissa kaupungeissa nostaa jalankulun asemaa edelleen. Asiaan liittyy myös kaupunkielämän palautusprosessi. Jalankulun suunnittelua tarvitaan.

Monessa kaupungissa on julkaistu jalankulkustrategioita. Strategioissa on parhaimmillaan haluttu miettiä miten kaupunki kokonaisuutena ts. koko kaupungin hallinto ja palvelut voivat jalankulkua edistää. Tällöin mukana ovat olleet esim. terveyspalvelut kuin asukasliikkeetkin. Mahdollisesti asiaa voisi harkita Helsingissäkin.

29.11.2016

Vp/3

Tässä työssä on esitetty kantakaupungin jalankulkupainotteisten katujen verkko. Verkon toteuttamiselle tulisi laatia toteuttamisohjelma. Samalle katujaksolle tehtäviä muutoksia tulisi toteuttaa koordinoitusti, kaikki tarpeelliset muutokset samalla kertaa.

Esittelijä

virastopäällikkö
Mikko Aho

Lisätiedot

Timo Lepistö, toimistoarkkitehti, puhelin: 310 37232
timo.lepisto(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kantakaupungin jalankulkupainotteisten katujen verkko, 22.11.2016
- 2 Jalankulkijan kantakaupunki -raportti

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano